2026/2530

17.11.2026

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2026/2530,

16. november 2026,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa pliid sisaldavate haavlite osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ, ([1]) eriti selle artikli 68 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisas on kehtestatud teatavate ohtlike ainete, segude ja toodete tootmise, turule viimise ja kasutamise piirangud. Kõnealuse lisa kanne 63 sisaldab piirangut plii (CASi nr 7439-92-1, EÜ nr 231-100-4) ja pliiühendite (edaspidi „plii“) suhtes, sealhulgas komisjoni määrusega (EL) 2021/57 ([2]) kehtestatud piirangut pliid sisaldavate haavlite suhtes märgaladel või nende ümbruses.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1272/2008 ([3]) on plii klassifitseeritud veeorganismidele väga mürgiseks aineks ja reproduktiivtoksiliseks aineks, sest see avaldab kahjulikku mõju viljakusele ning loote ja lapse närvisüsteemi arengule, tuues kaasa püsivad kahjustused ja intelligentsuskoefitsiendi (IQ) vähenemise. Ei ole tehtud kindlaks ohutut piirmäära, millest väiksema sisalduse korral ei mõjuks plii inimeste tervisele kahjulikult. Täiskasvanute puhul seostatakse pliid ka suurenenud südame-veresoonkonna, neeru- ja kesknärvisüsteemi haiguste ohuga. Lisaks võib kokkupuutel pliiga olla mitmesugune akuutselt või krooniliselt toksiline mõju loomadele, eriti lindudele, põhjustades ka surma ([4]).

(3) Liit ja selle liikmesriigid on metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni ([5]) osalised. Mürgituste ennetamise töörühm (PPWG) on töötanud välja „Suunised rändlindude mürgitamise ohu ennetamiseks“ (edaspidi „suunised“), mis võeti 2014. aastal vastu metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni osaliste resolutsiooniga 11.15. Suunistes soovitatakse lõpetada järk-järgult pliid sisaldava laskemoona kasutamine kõigis elupaikades ja pliist õngeraskuste kasutamine nendes piirkondades, kus rändlindudel on eriti suur oht saada pliimürgitus.

([1]) ELT L 396, 30.12.2006, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.

([2]) Komisjoni 25. jaanuari 2021. aasta määrus (EL) 2021/57, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa seoses pliid sisaldava laskemoonaga märgaladel või nende ümbruses (ELT L 24, 26.1.2021, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/57/oj).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj).

([4]) Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC), taustdokument arvamusele XV lisa kohase toimiku kohta, milles tehakse ettepanek kehtestada piirangud pliid sisaldavate haavlite suhtes, lk 3, https://echa.europa.eu/documents/10162/28acf817-61a6-3ca6-4e85-a71ef0e07740.

([5]) https://www.cms.int/en/convention-text.

(4) Komisjon palus 16. juulil 2019 ([6]) Euroopa Kemikaaliametil (edaspidi „amet“) vastavalt määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 69 lõikele 1 koostada toimik (edaspidi „XV lisa kohane toimik“), et vähendada ohte, mida põhjustavad inimeste tervisele ja keskkonnale i) pliid sisaldav laskemoon, sealhulgas haavlid, mida kasutatakse maa-aladel, mis ei ole märgalad, ja pliid sisaldavad kuulid, mida kasutatakse nii märgaladel kui ka muul maastikul, ning ii) pliid sisaldavad kalastustarbed. Volitused ei laienenud laskemoonale, mida kasutatakse siseruumides või mida kasutavad politsei, relvajõud ja muud julgeolekujõud.

(5) Amet avaldas 24. märtsil 2021 XV lisa kohase toimiku, ([7]) milles järeldatakse, et plii kasutamisest laskemoonas ja kalastustarvetes tuleneb keskkonnale ja inimeste, eelkõige haavatavate elanikkonna rühmade, näiteks laste tervisele oht, mis ei ole piisavalt ohjatud ja millega tuleb tegeleda liidu tasandil. Oht keskkonnale seisneb selles, et kui linnud või loomad neelevad alla kogumata jäänud pliipõhise laskemoona, pliipõhise raskuse (edaspidi „pliiraskus“) või pliipõhise peibutise (edaspidi „pliipeibutis“), mida on kasutatud jahipidamises, laskespordis või kalapüügis, põhjustab see neile mürgituse ja tihti ka nende surma. Sportlasketiirudes kogunev plii võib ka reostada pinnavee, imenduda selle kaudu kohalikku vooluveekokku ja mõjutada põhjavett, mis võib mürgitada inimesi, kariloomi ja elusloodust. Amet järeldas ka, et pliist laskemoonaga tapetud loomade liha tarbimine võib ohustada inimeste tervist, eriti seitsmeaastaste ja nooremate laste puhul; samuti võib ohustada inimeste tervist pliist laskemoona, pliiraskuste ja pliipeibutiste valmistamine kodus.

(6) Kui lasketegevuse ja kalastuse tulemusena eraldub liidus ka edaspidi samal määral pliid nagu praegu, viiakse ameti hinnangul järgmise 20 aasta jooksul keskkonda umbes 876 000 tonni pliid. Sellega kaasneb vähemalt järgmine: i) 135 miljonil linnul on oht saada mürgitus pliihaavlite allaneelamise tõttu, ii) 14 miljonil linnul on oht saada mürgitus tarbitavas toidus sisalduva plii allaneelamise tõttu ning iii) 7 miljonil linnul on oht saada mürgitus raskuste ja peibutiste allaneelamise tõttu. Lisaks on ameti hinnangul igal aastal umbes 13,8 miljonil inimesel, kelle pereliikmed tegelevad jahipidamisega, sealhulgas 1,1 miljonil seitsmeaastasel või nooremal lapsel, ulukilihast tulenev pliiga kokkupuute oht.

(7) Seoses sellega tegi amet ettepaneku piirata plii sisaldust laskemoonas ja teatavates kalastustarvetes ning muu hulgas piirata haavlite turule viimist ja kasutamist, kui nende pliisisaldus on 1 % või rohkem, ning piirata muude lendkehade kui haavlite (näiteks kuulide ja pneumorelva diaboolide) kasutamist, kui nende pliisisaldus on 1 % või rohkem. Lisaks tegi amet ettepaneku kehtestada nende toodete jaemüüjatele teavitamiskohustus ja laskemoona tarnijatele märgistuskohustus. Kavandatud piirangu eesmärk on vähendada piirangu kehtestamisele järgneva 20 aasta jooksul plii heidet umbes 630 000 tonni võrra. See vähendaks plii heidet 72 %, võrreldes olukorraga, kus kavandatud piirangut ei kehtestata. Piiranguga hoitaks liidus aastas ära ka umbes 7 000 lapse IQ vähenemine, mis võimaldaks hoida tervishoiukuludelt kokku umbes 70 miljonit eurot aastas.

(8) Amet esitas XV lisa kohases toimikus järelduse, et muu jahilaskemoon, nagu teras- ja vismuthaavlid ning vask- ja valgevaskkuulid, on i) laialdaselt kättesaadavad, ii) tehniliselt teostatavad, iii) hinna poolest võrreldavad pliist laskemoonaga ning iv) parema ohu-, keskkonna- ja riskiprofiiliga kui pliid sisaldav laskemoon. Laskespordis kasutatavate haavlite osas leidis amet, et plii saaks asendada terasega ja seejuures säilitada võrreldava toimivuse, kuid selliseks üleminekuks oleks vaja asjaomaste rahvusvaheliste laskespordiliitude heakskiitu. Seevastu pliikuulide ja pneumorelva pliidiaboolide alternatiivid ei ole laskespordis kasutamiseks sama head kui pliikuulid. Amet märkis, et teatud juhtudel on pliid praegu raske asendada, näiteks väikesekaliibrilises kesktule laskemoonas, ääretule laskemoonas, pneumorelvade laskemoonas, eestlaetavate vintpüsside laskemoonas, täismantelkuulides ja avatud otsaga täpsuskuulides.

([6]) https://echa.europa.eu/documents/10162/17233/rest_lead_ammunition_COM_request_en.pdf.

([7]) Euroopa Kemikaaliamet, *XV lisa kohane piiranguaruanne – plii kasutamine välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel*, 24. märts 2021, https://echa.europa.eu/documents/10162/da9bf395-e6c3-b48e-396f-afc8dcef0b21.

(9) Amet soovitas lükata edasi piirangute kohaldamise muude XV lisa kohase toimikuga hõlmatud toodete suhtes ning teavitamis- ja märgistamiskohustuse alguse, et ettevõtjad saaksid kohaneda uute eeskirjadega ja võtta vajalikke riskijuhtimismeetmeid. Amet tegi ettepaneku kehtestada enne haavlite turule laskmise ja jahipidamises kasutamise keelamist viieaastase üleminekuperioodi ning lükata muude lendkehade kui haavlid jahipidamiseks kasutamise keelu jõustumine edasi järgmiselt: suurekaliibriliste lendkehade puhul 18 kuuks ja väikesekaliibriliste lendkehade puhul viieks aastaks.

(10) Amet tegi ettepaneku teha erand keelust kasutada laskespordis pliikuule sellistes sportlasketiirudes, kus võetakse asjakohaseid riskijuhtimismeetmeid ja kus puudub põllumajanduslik tegevus. Amet ei toetanud valikuliste erandite tegemist pliihaavlite turule laskmise ja laskespordis kasutamise keelust. Amet toetas pliihaavlite laskespordis kasutamise keelamist, kuid nägi ette ka võimaluse teha valikulisi erandeid. Lisaks analüüsis amet eranditest tulenevat tulu ja kulu juhuks, kui komisjon ei toeta keelu kehtestamist, vaid nõuab mõjuhinnangut pliihaavlite laskespordis kasutamise edasise lubamise kohta, kui teadaolevad ohud inimeste tervisele ja keskkonnale viiakse miinimumini. Valikulise erandi võimaldamise tingimused on järgmised: i) laskesportlastele loanõude kehtestamine liikmesriikides; ii) lasketiirudele kasutusloa nõude kehtestamine liikmesriikides; iii) lasketiirus lastud pliihaavlite sagedane kokkukorjamine rohkem kui 90 % ulatuses; iv) rangete meetmete kehtestamine vee kaitsmiseks pliiga saastumise eest ja tekkinud saaste kõrvaldamiseks; v) põllumajandusliku tegevuse keelamine lasketiirudes; vi) tingimuste iii–v täitmise dokumenteerimine; vii) hoiatuse märkimine padrunitele ja padrunipakenditele; viii) liikmesriikide kohustamine teatada komisjonile loaga kasutajate ja kasutusloaga lasketiirude arv ning viimaste territooriumil kasutatud pliihaavlite kogus.

(11) Amet märkis, et piirangut ei tohiks kohaldada siseruumides laskmise ega politsei ja sõjaväe poolt ning julgeolekueesmärkidel kasutamise suhtes, nagu on märgitud ka komisjoni 16. juuli 2019. aasta taotluses ametile, ega ka katsetamise ning teadus- ja arendustegevuse käigus kasutamise suhtes.

(12) Pärast XV lisa kohast toimikut käsitlevat avaliku konsultatsiooni lõppu vaatas amet oma algse ettepaneku konsultatsiooni käigus saadud märkute alusel läbi ([8]). Eelkõige tegi ta ettepaneku suurendada muude lendkehade kui vaske või vasesulameid sisaldavate haavlite lubatud pliisisaldust vähem kui 1 % massist vähem kui 3 %-le massist. Ettepaneku mõte on lubada ka tulevikus kasutada messingist (vasesulamist) valmistatud alternatiivset laskemoona, mis praegu sisaldab pliid kuni 3 %. XV lisa kohase toimiku läbivaatamise tulemusel nähakse ette ka uusi erandeid hülgejahiks kasutatavatele kuulidele ja jahipidamiseks kasutatavatele täismantelkuulidele, kui täidetakse teatavad tingimused.

(13) Praegu on vaid vähestes liikmesriikides kehtestatud sätted, millega keelatakse plii kasutamine jahipidamisel ja välilaskmisel, et vähendada pliiheidet ja kokkupuudet pliiga. XV lisa kohasest toimikust ilmneb, et pliid sisaldava laskemoona kasutamisest tulenevate ohtude kõrvaldamise ühtlustamise huvides tuleb meetmeid võtta liidu tasandil.

(14) 2. juunil 2022 võttis ameti riskihindamise komitee (RAC) vastu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 70 kohase arvamuse XV lisa kohase toimiku kohta. Oma arvamuses nõustus RAC ameti järeldusega, et pliist laskemoona, sealhulgas haavlite kasutamine jahipidamisel ja välilaskmisel põhjustab mitmesuguseid ohte inimeste tervisele ja keskkonnale. RAC jõudis järeldusele, et ameti kavandatud piirang on tuvastatud ohtudega tegelemiseks kõige asjakohasem liidu tasandi meede.

(15) RAC oli kindlalt seisukohal, et üleminekuperiood haavlite jahipidamisel kasutamise piiramiseks peaks olema lühem kui ameti väljapakutud viis aastat, kuna pliihaavlite kasutamine märgaladel on kogu liidu ulatuses juba reguleeritud ja lühem üleminekuperiood vähendab plii sattumist keskkonda.

([8]) Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC), *taustdokument arvamusele XV lisa kohase toimiku kohta, milles on tehtud ettepanek piirata plii kasutamist välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel*, lk 20, https://echa.europa.eu/documents/10162/14c4fceb-31b4-aea2-a9b5-75cdccf8013f.

(16) RAC ei toetanud valikuliste erandite tegemist pliihaavlite turule laskmisele ja nende laskespordis kasutamisele. Ta leidis, et kavandatud piirangu ning määrusega (EL) 2021/57 märgaladel ja nende ümbruses kasutatavate haavlite pliisisaldusele kehtestatud piirangu täitmine oleks keeruline, kui sellised valikulised erandid kehtestataks. RAC märkis, et kui neid erandeid siiski lubatakse, toetab ta ameti sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC) soovitust, et erand peaks piirduma haavlitega, mille suurus jääb vahemikku 1,9–2,6 mm.

(17) RAC toetas ameti kavandatud pliist laskemoona märgistus- ja teavitamisnõudeid. Samas soovitas RAC segaduse vältimiseks tõsta plii sisalduse piirmäära, millest alates nõudeid kohaldatakse, 0,3-lt 1-le protsendile massist, et viia see kooskõlla piirmääraga, millest alates on turule viimine ja kasutamine keelatud.

(18) 1. detsembril 2022 võttis RAC ameti tegevdirektori taotlusel ja kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 ([9]) artikli 77 lõike 3 punktiga c vastu täiendava arvamuse. Selles analüüsiti uuesti RACi hinnangut Euroopa Toiduohutusameti esitatud konkreetsele andmekogumile, mis käsitleb ulukilihas sisalduvat pliid ja ulukiliha tarbimist inimeste poolt. RAC kordas oma järeldust, et ulukilihas sisalduv plii võib jahimeeste perede lastele olla mõõdukal kuni suurel määral ohtlik, kuid oht täiskasvanutele on tõenäoliselt väike.

(19) 2. detsembril 2022 võttis SEAC vastu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 71 lõike 1 kohase arvamuse. Selles jõuti järeldusele, et kavandatud piirang on RACi tuvastatud ohtudega tegelemiseks kõige asjakohasem liidu tasandi meede, tingimusel et selle tingimusi muudetakse SEACi ettepaneku kohaselt. Järelduses on võetud arvesse seda, et meetmest saadav sotsiaal-majanduslik kasu oleks proportsionaalne sotsiaal-majanduslike kuludega.

(20) SEAC toetas riskihindamise komitee seisukohta, et üleminekuperiood enne pliihaavlite jahipidamisel kasutamise piiramist peaks olema oluliselt lühem kui ameti pakutud viis aastat, sest puuduvad piisavad tõendid selle kohta, et jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite asendamiseks vajaliku alternatiivse laskemoona tootmismahu suurendamiseks kulub viis aastat. Olemasoleva teabe alusel võib väita, et jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite kogused on võimalik asendada varem. Kuna SEACil puudusid sisulised ja usaldusväärsed andmed, mille põhjal saaks otsustada, kui pikk peaks üleminekuperiood tegelikult olema, siis ta leidis, et muu laskemoona sujuvaks kasutuselevõtuks võiks kuluda minimaalselt 18 kuud.

(21) Pliihaavlite jahipidamisel kasutamise keelu eduka rakendamise huvides soovitas SEAC keelata pliihaavlite kaasaskandmise jahil olles ja jahile minnes.

(22) Mis puudutab laskesporti, siis soovitas SEAC kavandatud piirangu tulemuslikkuse huvides teha valikulise erandi ainult 1,9–2,6 mm läbimõõduga pliihaavlitele, kuna laskespordis kasutatakse just sellesse vahemikku jäävaid haavleid.

(23) Seoses pliist laskemoona kasutamise keeluga eestlaetavates ja muudes ajaloolistes tulirelvades märkis SEAC, et ajaloolistes tulirelvades kasutamiseks sobivad pliivabad alternatiivid seni puuduvad. Ta leidis, et ei saa teha järeldust selle kohta, kas sellisele kasutusele erandi tegemine on põhjendatud kultuuriväärtusega, nagu soovitati avaliku konsultatsiooni käigus, kuna puudub teave selle erandi sotsiaal-majandusliku mõju kohta.

([9]) Riskihindamise komitee (RAC), *Euroopa Kemikaaliameti tegevdirektori taotlus vastavalt REACH-määruse artikli 77 lõike 3 punktile c koostada täiendav arvamus toimiku kohta, milles käsitletakse plii kasutamise piiramist välitingimustes lasketegevuses ja kalastusel*, 1. detsember 2022, https://echa.europa.eu/documents/10162/e0a5c108-a7ed-dbd3-67ce-d00a6470d8ce.

(24) SEACil ei olnud piisavalt teavet, et jõuda järeldusele, kas kulu, mis tekiks müügikohas teabe pakkumisel (vastavalt ameti ettepanekule, mida toetas RAC), oleks täielikult põhjendatud või oleksid muud hariduslikud meetmed ostukäitumise mõjutamisel tulemuslikumad. SEAC nõustus RACiga, et segaduse vältimiseks ja nõuete täitmise tagamise hõlbustamiseks tuleks teavitamis- ja märgistusnõuete puhul kohaldada sama aine sisalduse piirmäära (1 massiprotsent) kui pliist laskemoona turule viimisel ja kasutamisel. SEAC leidis, et kohapealne täitmise tagamine oleks tulemuslikum juhul, kui kõik pliihaavlipadrunid märgistataks eraldi sellekohase märgise või värvikoodi abil, kuid tal ei olnud piisavalt teavet, mille põhjal saaks teha järeldusi selliste märgiste või värvikoodide tehnilise teostatavuse, kulude ja praktilisuse kohta.

(25) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 77 lõike 4 punktiga h peeti nõu jõustamisalase teabe vahetamise foorumiga (edaspidi „foorum“). Foorumilt saadud soovitusi võeti arvesse.

(26) 27. veebruaril 2023 edastas amet komisjonile RACi ja SEACi arvamused ([10]).

(27) Võttes arvesse XV lisa kohast toimikut, RACi ja SEACi arvamusi, sotsiaal-majanduslikku mõju ja alternatiivide kättesaadavust, leiab komisjon, et plii kasutamine laskemoonas, eelkõige haavlites, ja kalastustarvetes kujutab endast lubamatut ohtu keskkonnale ja inimeste tervisele. Selle ohu kõrvaldamiseks tuleb tegutseda liidu tasandil. Seepärast on asjakohane piirata selliste kalastustarvete ja laskemoona turule viimist ja kasutamist. Selleks et vähendada keerukust ja suurendada õigusselgust, leiab komisjon, et XV lisa kohases toimikus kavandatud piirang, mis on seotud plii kasutamisega laskemoonas ja kalastustarvetes ning mida RAC ja SEAC on käsitlenud oma arvamustes ja foorum hinnanud oma nõuandes, tuleks võtta vastu kahe eraldiseisva komisjoni määrusega.

(28) Laskemoona pliisisalduse piirangut tuleks kohaldada sellise laskemoona suhtes, mille pliisisaldus on 1 % massist või suurem. See on määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kandes 63 sätestatud piirang pliid sisaldavate haavlite kasutamise kohta märgaladel ja nende ümbruses, et vältida märkimisväärset mürgistusohtu rändlindudele ja muudele metsloomadele ning nende elupaikadele. Sisaldusmäära piiramist 1 %-le peetakse piisavaks, et tegeleda tuvastatud ohuga, kuid samas on see kergesti saavutatav alternatiivide tootjatele, arvestades, et mõned neist alternatiividest sisaldavad tõenäoliselt lisandina pliid.

(29) Komisjon võttis teadmiseks RACi ja SEACi arvamuse, et üleminekuperiood enne pliihaavlite jahipidamisel kasutamise piiramist peaks olema oluliselt lühem kui ameti pakutud viis aastat, kuid mitte lühem kui 18 kuud. Kuna geopoliitiline olukord on märkimisväärselt muutunud võrreldes olukorraga, kus RAC ja SEAC võtsid vastu oma arvamused, ei ole komisjon kindel, et piisavat kogust jahipidamisel kasutatavate pliihaavlite asendamiseks vajalikku alternatiivset laskemoona on võimalik saada ka ameti kavandatud viieaastase üleminekuperioodi jooksul. Seepärast leiab komisjon, et pliihaavlite turuleviimise ja jahipidamisel kasutamise piirangu rakendamine peaks toimuma seitsmeaastase üleminekuperioodi jooksul. Samuti leiab komisjon, et haavli määratlus peaks hõlmama jahipüssist lastavaid diaboole, kuid mitte kuule, mis tuleks piirangu kohaldamisalast välja jätta.

(30) Komisjon nõustub SEACi seisukohaga, et pliihaavlite ja kuulide jahipidamisel kasutamise keelu eduka rakendamise huvides peaks jahil olles ja jahile minnes olema keelatud kanda kaasas laskemoona, mille pliisisaldus on 1 % massist või suurem.

(31) Komisjon võtab teadmiseks SEACi järeldused, et pliikuulide kasutamise piiramine jahipidamiseks ja laskespordis on proportsionaalne ning et jahipidamiseks, eelkõige vähemalt 5,6 mm kaliibriste kesktulekuulide jaoks on olemas pliivabad alternatiivid. Komisjon märgib siiski, et kaitseotstarbeks kasutatav laskemoon on peamiselt kuulid, sealhulgas pliikuulid, ning et SEACi analüüs pliikuulide kasutamise piiramise võimaliku mõju kohta liidu kaitsevõimele tehti radikaalselt erinevas geopoliitilises kontekstis. Pärast SEACi arvamuse valmimist 2022. aasta

([10]) Riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC) *arvamus XV lisa kohase toimiku kohta, milles tehakse ettepanek piirangute kehtestamise kohta pliile ja selle ühenditele*, 2. detsember 2022, https://echa.europa.eu/documents/10162/2c82ef18-ce5d-4b4f-8ff0-002932154acc.

detsembris on rahvusvaheliste sündmuste tõttu tekkinud olukord, kus liit peab tugevdama oma kaitsevalmidust ja -suutlikkust kasvavate ohtude tõrjumiseks. 2025. aastal esitas komisjon Euroopa kaitset käsitlevas valges raamatus ([11]) ja kavas „ReArm Europe“ 2030. aastaks kaitsevalmiduse saavutamise strateegia, mille eesmärk on kiiresti ja oluliselt suurendada liidu kaitseinvesteeringuid ja kaitsevõimet. Muu hulgas nähti strateegiaga ette meetmed, millega toetatakse kuulide, sealhulgas pliikuulide strateegilise varu loomist ning luuakse tööstuslik suutlikkus laskemoonavaru vajaduse korral kiiresti täiendada. Seda arvesse võttes ja pärast otsustusprotsessi käigus liikmesriikidega peetud arutelusid peab komisjon asjakohaseks ja vajalikuks jätta kuulid piirangute alt välja, et vältida kasvõi väikest mõju pliikuulide tootmisele. Inimeste tervise ja keskkonna range kaitse plii mõju eest tagab ka ainult haavlite pliisisalduse piiramine. Ameti arvutuste kohaselt väheneb pliiheide pliikuulide jahipidamisel ja välitingimustes laskespordis kasutamise keelamise tõttu 20 aasta jooksul 8 232 tonni. Seda on palju vähem kui pliiheite eeldatav vähenemine 558 000 tonni võrra 20 aasta jooksul, mida annab pliihaavlite turule laskmise ja kasutamise keelamine. Seega avaldab kuulide väljajätmine piirangu tulemuslikkusele vaid väikest mõju.

(32) Komisjon ei pea põhjendatuks piirangu kehtestamist jahipidamises ja laskespordis kasutatavate pneumorelvadiaboolide suhtes. Muid kui pliist pneumorelvadiaboole on saada vaid väikestes kogustes. Lisaks ei ole need nii täpsed ja on kuni neli korda kallimad kui pneumorelva pliidiaboolid. Nii amet kui ka riskihindamise komitee olid seisukohal, et piirangu kehtestamine pneumorelva pliidiaboolidele vähendaks pliiheidet vähe. Samuti ei vähendaks see piirang riske inimestele, sest pneumorelva pliidiaboole kasutatakse peamiselt ainult selliste kahjurite hävitamiseks, mida ei kasutata toiduks, mistõttu ei ähvarda liidu elanikke ka pneumorelvadiaboolidest pärit pliitükkide allaneelamise oht.

(33) Komisjon nõustub, et jõustamist lihtsustaks see, kui lähtuda ameti esitatud ettepanekust, mida toetavad ka RAC ja SEAC, nimelt keelata laskespordis kasutatavate pliihaavlite turule laskmine ja kasutamine täielikult. Komisjon märgib siiski, et see keeld võib mõjutada liikmesriikide võimalust korraldada olümpiamänge ja muid rahvusvahelisi võistlusi, kus plii kasutamine on kohustuslik. See takistaks ka sportlaste treenimist pliihaavlitega liikmesriikides. Komisjon leiab, et üleminek alternatiivsele laskemoonale (nt terashaavlid) laskespordis võib olla pikemas perspektiivis teostatav. Sarnaselt jahipidamisel kasutatavate pliihaavlitega ei ole siiski selge, kas ameti kavandatud viieaastase üleminekuperioodi jooksul hakatakse alternatiivset laskemoona tootma kogustes, mida on vaja laskespordis kasutatavate pliihaavlite asendamiseks. Seepärast leiab komisjon, et laskespordis kasutatavate pliihaavlite turulelaskmise ja kasutamise piirangu kohaldamist tuleks edasi lükata seitsme aasta võrra.

(34) Kuna ei ole sugugi selge, millal nimelt laskespordis kasutatav plii asendatakse, on laskespordi puhul põhjendatud ajalise piiranguta erandi tegemine. SEACi soovituse kohaselt tuleks erand teha ainult haavlitele suurusega 1,9–2,6 mm, sest võistlustel kasutatakse ainult neid kaliibreid. Erand tuleks võimaldada ainult juhul, kui spordilasketiirud võtavad asjakohaseid riskijuhtimismeetmeid plii leviku tõkestamiseks ja plii keskkonda sattumise vähendamiseks. Komisjon on seisukohal, et nõutavate riskijuhtimismeetmete võtmiseks tuleks kehtestada seitsmeaastane üleminekuperiood, kuna lasketiirudele peab jääma piisavalt aega nende meetmete rakendamiseks, sealhulgas vajalike lubade taotlemiseks ja vajaduse korral hangete läbiviimiseks. Komisjon ei pea asjakohaseks lisada kohustuslike riskijuhtimismeetmete hulka kohustust koguda kokku üle 90 % ärakasutatud pliihaavlitest, kuna haavlid on väikesed, kuid ala, millel neid lastakse, on suur, mistõttu nii suure osa haavlite kokkukogumine on väga raske. Komisjon ei toeta ka spordilasketiirude kasutajatele loanõude kehtestamist liikmesriikides, sest ta peab seda liiga bürokraatlikuks ja töömahukaks. Komisjon peab siiski asjakohaseks kehtestada ameti soovitatud kohustus haavlite levialalt pärit äravooluvett (sealhulgas pinnavett) juhtida, jälgida ja vajaduse korral seda töödelda ning lisaks keelata lasketiiru ala põllumajanduslik kasutamine. Komisjon peab vajalikuks näha ette ka muid riskijuhtimismeetmeid eesmärgiga tagada kaitse, mis on võrreldav ameti ette nähtud meetmetega, nimelt: i) vähemalt kahe

([11]) Euroopa Komisjon, valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, https://commission.europa.eu/document/download/e6d5db69-e0ab-4bec-9dc0-3867b4373019_en?filename=White%20paper%20for%20European%20defence%20–%20Readiness%202030.pdf (inglise keeles).

konkreetse plii leviku tõkestamise vahendi kasutamine (seinad, vallid ja kõrgendused, võrgud ja haavlikardinad, pindade kinnikatmine); ii) pH taseme seire ja vajaduse korral haavlitega kokku puutuvate alade töötlemine ning iii) pliid sisaldavate haavlite kasutamise lubamine ainult laskespordiliidu liikmetele. Laskespordi jaoks kasutatavatest välilasketiirudest tuleks vähemalt kord kolme aasta jooksul pliihaavleid kokku koguda. Selleks et hõlbustada piirangute täitmist ja saada ülevaade pliiheite minimeerimiseks võetud riskijuhtimismeetmete tulemuslikkusest, tuleks välilasketiirudes ka pidada kasutatud ja kokku kogutud pliihaavlite ning haavlitega tulistanud isikute arvestust. Selleks peaksid laskespordi jaoks kasutatavad välilasketiirud tegema selle teabe taotluse korral kättesaadavaks asjaomastele liikmesriigi ametiasutustele. Komisjon leiab, et laskespordile tehtav erand tuleb kümne aasta pärast läbi vaadata, et hinnata edusamme, mida on tehtud alternatiivse laskemoona kasutuselevõtul laskespordis.

(35) Komisjon peab asjakohaseks teha pliilasekemoonale kehtestatud piirangutest erand ajaloolistele tulirelvadele, nagu eestlaetavad tulirelvad ja nende tänapäevased koopiad, kuna muu laskemoon võib neid pöördumatult kahjustada. Lisaks tunnistas RAC, et selliseid relvi kasutatakse vähe ja erandi tegemine ei vähendaks koguriski kuigi palju.

(36) Komisjon nõustub RACi ja ametiga, et on põhjendatud nõuda, et jaemüüjad esitaksid nii füüsilistes kui ka veebimüügikohtades ning pakenditel teabe, millega hoiatatakse kasutajaid pliihaavlite kasutamisest tulenevatest ohtudest. Pakendile kantav märge peaks siiski olema ameti soovitatust lühem, et see mahuks ka väikepakenditele ja seda ei oleks vaja paigutada volditavatele etikettidele, külgeseotavatele siltidele või infolehtedele.

(37) Selleks et piirangu rakendamine oleks sujuv ja kiire ning laskespordiala föderatsioonide liikmed saaksid hõlpsasti ülevaate laskespordialadest, kus on võimalik treenida pliihaavlitega, peaksid liikmesriigid tegema kiiresti kättesaadavaks loetelu nende territooriumil asuvatest laskespordi jaoks kasutatavatest välilasketiirudest, kus on rakendatud asjakohased riskijuhtimismeetmed plii leviku tõkestamiseks ja plii keskkonda sattumise ohu vähendamiseks.

(38) Piirangud ei peaks kehtima selliste pliihaavlite kasutusviiside suhtes, mis ei olnud loetletud komisjoni poolt 16. juuli 2019. aastal ametile antud ülesandes ja ameti XV lisa kohases toimikus. Need kasutusviisid on järgmised: i) laskmine siseruumides; ii) kasutamine politsei ja õiguskaitseasutuste poolt ning muu kasutus julgeoleku tagamise eesmärgil; iii) kasutamine sõjalisel ja kaitseotstarbel; iv) elutähtsa taristu, kaubalaevade ja väärtuslike laevakonvoide kaitse; v) üldkasutatavate hoonete ja avaliku ruumi kaitse; vi) enesekaitse; vii) relvade ja laskemoona tehniline katsetamine ja kontrollimine; viii) ajaloolised ja tehnilised teadusuuringud ja uurimused; ix) materjalide ja toodete katsetamine ja väljatöötamine ballistilise kaitse ja kohtuekspertiisi jaoks. Samal põhjusel ei tohiks piirangut kohaldada sütikutes ja troppides kasutatava plii suhtes.

(39) Keskkonna ja inimeste tervise kaitse huvides on mõned liikmesriigid kehtestanud käesoleva määruse sätetest rangemad siseriiklikud sätted, millega keelatakse või piiratakse plii kasutamist haavlites. Kui nõuda neilt liikmesriikidelt, et nad vähendaksid käesoleva määruse nõuete täitmiseks juba kehtestatud kaitsetaset, võib see suurendada plii kasutamist nendes liikmesriikides. See ei oleks kooskõlas aluslepingu artikli 114 lõike 3 kohaselt nõutava range kaitsega. Seepärast tuleks liikmesriikidel võimaldada säilitada rangemad sätted, millega piiratakse ainult plii kasutamist haavlites.

(40) Võttes arvesse käesoleva määruse üldisemaid sätteid haavlite pliisisalduse kohta ning selleks, et tootjatele ja kasutajatele jääks piisavalt aega muu laskemoona kasutuselevõtuks, tuleks kuni 7. detsembrini 2033 kohaldada määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kande 63 punkte 11–14.

(41) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1907/2006 vastavalt muuta.

(42) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 133 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. november 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa muudetakse järgmiselt.

1) Kande 63 teise veergu lisatakse lõige 14a:

	„14a. Lõikeid 11–14 kohaldatakse kuni 7. detsembrini 2033“.

2) Kande 63 teise veergu lisatakse järgmised lõiked:

	„28. Haavleid, mille (metallina väljendatud) plii sisaldus on 1 % massist või suurem, ei tohi kasutada järgmiselt: a) alates 7. detsembrist 2033 ei tohi haavleid kaasas kanda ja tulistada jahil olles ja jahile minnes; b) alates 7. detsembrist 2033 ei tohi haavleid kasutada välitingimustes tehtavas laskespordis. Selleks et teha kindlaks, kas isik, kelle juurest on leitud haavleid, kannab neid kaasas jahil olles, tuleb arvesse võtta kõiki juhtumi asjaolusid, sealhulgas seda, et laskemoonaga leitud isik ei tarvitse osaleda jahil. 29. Alates 7. detsembrist 2033 ei lasta turule haavleid, mille (metallina väljendatud) plii sisaldus on 1 % massist või rohkem. 30. Erandina ei kohaldata lõike 28 punkti b laskespordi jaoks kasutatavas välilasketiirus lastavate 1,9–2,6 mm haavlite suhtes, kui on täidetud kõik järgmised tingimused: a) lasketiirus kehtestatakse hiljemalt 7. detsembriks 2033 17. liites sätestatud riskijuhtimismeetmed; b) selliseid haavleid laskvad isikud on laskespordiliidu aktiivsed liikmed; c) laskespordi jaoks kasutatav välilasketiir dokumenteerib järgmist: i) lasketiirus laskespordiliidu aktiivsete liikmete poolt lastud osutatud suurusega haavlite hinnanguline kaal; ii) lasketiirus haavlitega tulistanud isikud; iii) kokku kogutud haavlite kaal; d) laskespordi jaoks kasutatav välilasketiir teeb punktis c osutatud dokumendid pädevatele asutustele nende taotluse korral kättesaadavaks. 31. Erandina ei kohaldata punkti 29 selliste 1,9–2,6 mm haavlite suhtes, mis on turule viidud laskespordiliidu aktiivsete liikmete jaoks, kes kasutavad neid sellistes laskespordi jaoks kasutatavates välilasketiirudes, mille puhul on täidetud punktis 30 sätestatud tingimused. 32. Alates 7. juunist 2027 esitavad jaemüüjad haavlite kohta, mille pliisisaldus on 1 % massist või suurem, müügikohas haavlitele piisavalt lähedal või kaugmüügi puhul kaugmüügipakkumises selgelt ja nähtavalt järgmise teabe: *„**HOIATUS!** Toode sisaldab pliid, mis on keskkonnale väga mürgine ning võib kahjustada viljakust või loodet. ELis piiratakse jahipidamises kasutatavate pliihaavlite kasutamist ja müüki. Kasutamine on piiratud alates 7. detsembrist 2033.* *Lisateavet, sealhulgas teavet pliivabade alternatiivide kohta, leiab aadressilt [www.echa.europa.eu].“*

	Esimeses lõigus esitatud teave peab olema selle liikmesriigi ametlikes keeltes, kus müügipunkt on asutatud, või kaugmüügi puhul kaugmüügipakkumise liikmesriigi ametlikes keeltes, kui asjaomane liikmesriik ei näe ette teisiti.
	33. Ilma et see piiraks ainete ja segude klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate muude liidu õigusaktide kohaldamist, tagavad selliste haavlite tarnijad, mille (metallina väljendatud) plii sisaldus on vähemalt 1 % massist, et alates 7. juunist 2028 on haavlite pakendil veel enne nende turule laskmist selgelt, nähtavalt ja kustutamatult järgmine märge: „***HOIATUS!*** *Toode sisaldab pliid, mis on keskkonnale väga mürgine ning võib kahjustada viljakust või loodet.*“ Märge esitatakse selle liikmesriigi ametlikes keeltes, kus laskemoon turule lastakse, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik näeb ette teised keeled. Kui märget ei saa pakendi suuruse tõttu pakendile kanda, esitatakse see volditaval etiketil, külgeseotaval sildil või infolehel.
	34. Erandina ei kohaldata punkte 28, 29, 32 ja 33 eestlaetavates tulirelvades ja ajaloolistes tulirelvades ning nende tänapäevastes koopiates kasutatavate haavlite kasutamise ja turule laskmise suhtes.
	35. Komisjon vaatab lõigetes 30 ja 31 sätestatud erandid ameti koostatud aruande põhjal läbi pärast 7. detsembrit 2036.
	36. Liikmesriigid teevad hiljemalt 7. detsembriks 2034 üldsusele kättesaadavaks loetelu nende territooriumil asuvatest laskespordi jaoks kasutatavatest välilasketiirudest, kus on rakendatud 17. liites sätestatud riskijuhtimismeetmed kooskõlas lõike 30 punktiga a.
	37. Lõigete 28–36 kohaldamine ei piira haavlite kasutamist järgmistel eesmärkidel: a) laskmine siseruumides; b) kasutamine politsei ja õiguskaitseasutuste poolt ning muu kasutus julgeoleku tagamise eesmärgil; c) kasutamine sõjalisel ja kaitseotstarbel; d) elutähtsa taristu, kaubalaevade ja väärtuslike laevakonvoide kaitse; e) üldkasutatavate hoonete ja avaliku ruumi kaitse; f) enesekaitse; g) relvade ja laskemoona tehniline katsetamine ja kontrollimine; h) materjalide ja toodete katsetamine ja väljatöötamine ballistilise kaitse jaoks; i) kohtuekspertiis; j) ajaloolised ja tehnilised teadusuuringud ja uurimused; k) kasutamine sütikutes ja troppides. Punkti f kohaldamisel ei peeta enesekaitseks kaasaskandmist jahil olles ja jahile minnes.
	38. Liikmesriigid võivad säilitada lõigetega 28, 30 ja 34 kehtestatust rangemad siseriiklikud sätted keskkonna ja inimeste tervise kaitsmiseks, kui need sätted vastavad mõlemale järgmisele tingimusele: a) need kehtisid 7. detsembril 2026; b) nendega piiratakse üksnes plii kasutamist haavlites, kuid mitte pliihaavlite turule viimist.

	Liikmesriigid, kes selliseid siseriiklikke sätteid säilitavad, edastavad nende teksti viivitamata komisjonile. Komisjon teeb need tekstid viivitamata üldsusele kättesaadavaks. 39. Lõigetes 28–38 kasutatakse järgmisi mõisteid: a) „haavlid“ – sileraudse relva diaboolid, mida kasutatakse või mis on ette nähtud kasutamiseks jahipüssis ühe laengu või padrunina; b) „jahipüss“ – sileraudne püss, välja arvatud pneumorelvad; c) „kaasas kandmine“ – enda juures hoidmine või mis tahes muul viisil kandmine või vedamine; d) „jaht“ – uluki jälitamine ja laskmine relvast väljalastava lendkehaga; e) „laskesport“ – mis tahes elutu sihtmärgi laskmine tulirelvast, sealhulgas jahiks harjutamine ja jahi ettevalmistamiseks vajalik muu laskmine; f) „aktiivne liige“ – isik, kellel on kehtiv laskespordiliidu liikmesus; g) „laskmine siseruumides“ – laskmine hoonesisesel alal, mis on ümbritsetud katuse ja seintega, mis takistavad haavlite sattumist keskkonda; h) „jahile minek“ – reisimine isiku elamust või avalikust hoonest jahipidamiskohta; i) „ajaloolised tulirelvad“ – tulirelvad, mis on valmistatud enne 1. jaanuari 1900; j) „tänapäevane koopia“ – ajaloolise tulirelva reproduktsioon, mis järgib täpselt ajaloolise tulirelva konstruktsiooni ja funktsionaalsust ning mille valmistamiseks on kasutatud endisaegseteid materjale ja tootmismeetodeid.“

3) Lisatakse järgmine 17. liide:

„17. liide

Kanne 63 – lõikes 30 sätestatud erandi kohaldamise tingimused

Käesolevas liites on sätestatud riskijuhtimismeetmed, mis võetakse laskespordi jaoks kasutatavates välilasketiirudes vastavalt lõike 30 punktile a.

Riskijuhtimismeetmed, mida võetakse laskespordi jaoks kasutatavates välilasketiirudes seoses haavlite kasutamisega

Laskespordi jaoks kasutatavates välilasketiirudes, kus lastakse haavlitega, tuleb võtta järgmisi riskijuhtimismeetmeid:

a) vähemalt kaks erinevat plii leviku tõkestamise meedet, mis valitakse järgmisest loetelust:

— üks või mitu seina;

— üks või mitu valli või kõrgendust, mis on valmistatud mullast, kruusast, liivast või muust sobivast materjalist;

— üks või mitu võrku või haavlikardinat;

— laskemoonaga kokku puutuvate alade kinnikatmine;

b) kasutatud plii kokkukogumine lasketiirust vähemalt iga kolme aasta järel ja laskespordi jaoks kasutatava välilasketiiru tegevuse lõpetamisel;

c) laskemoonaga kokkupuutuvate kinnikatmata alade seire ja vajaduse korral töötlemine, et nende pH jääks vahemikku 6,5–8,5, mis vähendaks plii sattumist pinnasesse ja vette. pH väärtust tuleb kontrollida vähemalt kord kuue kuu jooksul;

d) haavlite levialalt pärit äravooluvee (sealhulgas pinnavee) juhtimine, seire ja vajaduse korral puhastamine, et see vastaks direktiivis 2000/60/EÜ sätestatud keskkonnakvaliteedi normidele plii osas;

e) põllumajandusliku tegevuse keelamine lasketiiru alal;

f) käesolevas lõikes sätestatud tingimuste täitmise dokumenteerimine.“